

เป็นครูใช้ไหม
ขอฝากเด็กๆ ด้วยนะ
ช่วยสอนให้เขาเป็นคนดี



๕ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์



เพลสเบ

กับการพัฒนา ๑

เพลินกับการพัฒนา

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

วิมลศรี ศุขิลวรรณ.

เพลินกับการพัฒนา ๑.-- นนทบุรี : ภาพพิมพ์, 2559.

352 หน้า.

1. การศึกษา. 2. การบริหารองค์ความรู้. I. ชื่อเรื่อง.

370

ISBN 978-616-423-561-8

ผู้เรียบเรียง

วิมลศรี ศุขิลวรรณ

ภาพปก

โครงการชื่นใจ นักเรียนชั้น ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ภาพประกอบ

นักเรียนชั้น ๒ โรงเรียนเพลินพัฒนา ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

สายฝน ศรีแจ่มดี

พิสูจน์อักษร

วิมลศรี ศุขิลวรรณ

พิมพ์ครั้งแรก

ตุลาคม ๒๕๕๙

จำนวนพิมพ์

๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

จัดพิมพ์และเผยแพร่

กองทุนจิตตปัญญาเพื่อครูเพลินพัฒนา

๓๓/๓๙-๔๐ ถนนสวนผัก แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

www.plearnpattana.ac.th

ร่วมกับ

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม

๑๑๖๘ ซอยพหลโยธิน ๒๒ ถนนพหลโยธิน แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

www.kmi.or.th

มูลนิธิสยามกัมมาจล

สำนักงานใหญ่ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) อาคารพลาซ่า ইসต์

๑๙ ถนนรัชดาภิเษก แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

www.scbf.or.th

คำ นิ ย ม

นี่คือเรื่องเล่าการเดินทางของ “องค์กรเรียนรู้” (Learning Organization) คือโรงเรียนเพลินพัฒนา เล่าโดย “บุคคลเรียนรู้” (Learning Person) คือครูใหม่ วิมลศรี ศุภิลวรรณ และครูท่านอื่นๆ อีกจำนวนมาก เล่าเรื่องราวของ “ครูนักเรียนรู้” แห่งโรงเรียนเพลินพัฒนา

อ่านสาระทั้งหมดแล้ว ผมสรุปว่า “เพราะสนุกกับการเรียนรู้ จึงเพลินกับการพัฒนา” หรืออาจตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ใหม่ว่า “เพลินกับการเรียนรู้” ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้สามชั้น คือการเรียนรู้ของนักเรียน การเรียนรู้ของครู และการเรียนรู้ของพี่เลี้ยงของครู (คือครูใหม่และครูปาด) และเมื่ออ่านต้นฉบับไปถึงหน้า ๗๓ ผมก็เห็นร่องรอยของ “การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง” (Transformative Learning) ของครู จากบันทึกของครูหนึ่ง - ศรัณธร แก้วคุณ ที่ใช้คำว่า “สู่การปรับโครงสร้างวิธีคิดของตัวเอง” รายละเอียดของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงของทั้งนักเรียนและครู อยู่ในบทที่ ๔ แต่จริงๆ แล้วเรื่องราวในหนังสือทั้งเล่มสะท้อน “การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง” ทั้งสิ้น

หนังสือเล่มนี้เล่าการก่อกำเนิด และการเดินทางของ “ชุมชนเรียนรู้” (Learning Community) ของครู ที่ในวงการศึกษารเรียกว่า PLC (Professional Learning Community) โดยใช้

เครื่องมือที่เรียกว่า “การเรียนรู้จากชั้นเรียน” (Lesson Study) และการเปิดชั้นเรียนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของครูที่เรียกว่า Open Class คือเปิดโอกาสให้เพื่อนครูไปสังเกตชั้นเรียนของครูคนอื่น เพื่อนำสิ่งที่พบเห็นในชั้นเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในลักษณะ “เรียนจากการปฏิบัติจริง” ที่มีรายละเอียดอยู่ในครั้งหลังของบทที่ ๕ และในบทที่ ๖ ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

“แนวทางการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเพลินพัฒนา มุ่งไปที่การสร้างเจตจำนงในชีวิต มุ่งสร้างอุปนิสัยที่สำคัญในการดำรงชีวิตที่ดีงาม สร้างสรรค์ พร้อมไปกับการสร้างความรักในการเรียนรู้และการสร้างความสามารถในการเรียนรู้ ให้เพิ่มพูนขึ้นอยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพแห่งวัย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมควบคู่กันไป ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย”

ผมขอข้อความข้างบนนี้มาก เป็นข้อความเริ่มต้นบทที่ ๒ แนวทางการเรียนรู้ของเพลินพัฒนา สะท้อนเจตจำนงความมุ่งมั่นที่ชัดเจน และตรงตามหลักการศึกษาระดับศตวรรษที่ ๒๑ นี่คือการเสริมมุ่งของการเรียนรู้ของ PPLC (Plearn Professional Learning Community) ที่สมาชิกมีความเชื่อร่วมกันว่านักเรียน จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ ต้องเรียนจากการลงมือปฏิบัติจริงเท่านั้น ไม่ใช่

โดยครูสอนความรู้สำเร็จรูป ครูโรงเรียนเพลินพัฒนาจึงต้องเรียนรู้วิธีแสดงบทบาทการเป็นโค้ชของการเรียนรู้จากการปฏิบัติให้แก่ศิษย์ ซึ่งก็คือการพัฒนา “วิธีทำหน้าที่ครูแห่งศตวรรษที่ ๒๑” นั่นเอง

โปรดสังเกตว่าครูที่เพลินอยู่กับการพัฒนา หรือ เพลินอยู่กับการเรียนรู้ ตามในหนังสือเล่มนี้ ใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM - Knowledge Management) เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง และเครื่องมือของการจัดการความรู้ที่ใช้มากที่สุดก็คือ การไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflection) หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่าการทบทวนหลังการปฏิบัติ (AAR - After Action Review) ทั้งครูและนักเรียนของโรงเรียนเพลินพัฒนา ใช้เครื่องมือนี้เพื่อการเรียนรู้ให้ลึกและเชื่อมโยง รวมทั้งเพื่อ “เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง” (Transformative Learning) ท่านผู้อ่านโปรดสังเกตการไตร่ตรองสะท้อนคิดของครู ผ่านบันทึกต่างๆ ในหนังสือ บันทึกของครูหนึ่งที่เอ่ยถึงไปแล้วก็ใช่ บันทึกของครูสุ - สุภาพร กฤตยากรนุพงศ์ เรื่องมหัศจรรย์กับคณิตศาสตร์ ในหน้า ๘๒ - ๘๐ ก็ใช่ อาจกล่าวได้ว่าหนังสือ เพลินกับการพัฒนาเล่มนี้ทั้งเล่ม เดินเรื่องด้วยเรื่องเล่าที่มีส่วนหนึ่งเป็นผลของการใคร่ครวญไตร่ตรองสะท้อนคิดของครู เป็นการเล่าเรื่องราวของการ “พัฒนาตนด้วยผลสะท้อน” ของครูซึ่งเป็นชื่อของบทที่ ๕

ผมตีความว่า หนังสือเล่มนี้บอกเราว่า ครูเพลินคือนักตั้งเป้าแล้วค้นหาวิธีการบรรลุเป้า โดยที่เป้าหมายคือการเรียนรู้ของนักเรียนตามรายละเอียดในข้อความจากต้นบทที่ ๒ ที่ยกมาข้างต้น โปรดสังเกตว่า ครูโรงเรียนเพลินพัฒนาไม่ได้เชื่อตามสูตรสำเร็จใดๆ ในการ

จัดการเรียนรู้แก่ศิษย์ แต่ได้พยายามช่วยกันคิดค้น หาวิธีการใหม่ๆ โดยไปเรียนหลักการและทฤษฎีมาจากภายนอก เช่น ไปเรียน KM จาก สคส. (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม) เรียนเรื่อง Lesson Study และ Open Approach จากญี่ปุ่น ผ่านทาง ผศ. ดร. ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ เรียนเรื่องการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (หน้า ๑๑๓ - ๑๑๔) จาก ศ.นพ. เกษม วัฒนชัย เป็นต้น นำมาทดลอง ค้นหาวิธีการที่ใช้การได้จริงในบริบทของตน ผมขอเสนอต่อผู้มีอำนาจบริหารระบบการศึกษาไทยว่า โรงเรียนทั่วประเทศต้องใช้วิธีการตามที่ระบุระหว่างบรรทัดในหนังสือเล่มนี้ และที่ผมตีความไว้ในย่อหน้านี้ การศึกษาไทยจึงจะมีคุณภาพอย่างแท้จริง

เรื่องเล่าในหนังสือเล่มนี้ เล่าโดยใช้คำว่า “นักเรียนทำงาน” “ผลงานของนักเรียน” “ชิ้นงาน” และเล่าการตีความการเรียนรู้ของศิษย์ผ่านผลงานเหล่านั้น และผ่านพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน โดยครูเป็นผู้ตีความ แล้วครูแสดงปฏิกิริยาป้อนกลับ (feedback) ต่อศิษย์ทันที นี่คือสุดยอดของ EFA - Embedded Formative Assessment และ CFB - Constructive Feedback ภาคปฏิบัติที่ในภาคทฤษฎีมีรายละเอียดในหนังสือ *ประเมินเพื่อมอบอำนาจการเรียนรู้* ซึ่งสามารถอ่านรายละเอียดได้ที่ https://www.gotoknow.org/posts/tags/Dylan_Wiliam

ชีวิตครูไม่ได้ราบรื่นเสมอไป ดังที่เล่าในบันทึกของครูบ๊ิก เรื่อง รอยยิ้มของครูกับการพัฒนาผลเจตคติ (หน้า ๒๑๗ - ๒๒๒) ที่ครูจะต้องเผชิญความท้าทายจากพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น แต่การ

ต้องเผชิญปัญหาที่คือส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผมฝันอยากเห็นครูไทยเขียนหนังสือเล่าประสบการณ์การเผชิญปัญหาต่างๆ ในอาชีพครูนำมาเป็นข้อเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ระดับบุคคล และการเรียนรู้ด้านการจัดการระบบ ดังตัวอย่างหนังสือ *ครูแท้แท้ไม่แท้ เทคนิคและกำลังใจเพื่อครูมือใหม่ถึงครูวัยเก่า* เขียนโดยครูเรฟ เอสควิท แปลโดย ผศ. อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์

ผลงานของเด็กหญิงเอมี (หน้า ๑๗๘ - ๑๘๐) เป็นผลงานจากการออกไปเรียนรู้จากชีวิตจริงนอกโรงเรียน สะท้อนภาพของการเรียนในโรงเรียนเพลินพัฒนาแผนกประถมที่จัดให้เด็กนักเรียนออกไปสัมผัสชีวิตจริง แล้วสะท้อนคิดทำชิ้นงานออกมานำเสนอ ดังนั้นข้อเสนอของผมในบล็อกที่ครูใหม่นำมาลงในหนังสือเล่มนี้ด้วย (หน้า ๓๒๐) จึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง คือจริงๆ แล้วโรงเรียนเพลินพัฒนาได้ดำเนินการนำนักเรียนออกไปเรียนรู้โดยการสัมผัสชีวิตจริง ตามที่ผมเสนอแนะอยู่แล้ว และเมื่อได้ออกไปเรียนรู้ชีวิตจริงภายนอกนักเรียนได้กลับมาใคร่ครวญไตร่ตรองสะท้อนคิดข้อเรียนรู้ของตนนำเสนอเป็นชิ้นงานดังผลงานของเด็กหญิงเอมี

ผมตีความว่าหนังสือ เพลินกับการพัฒนา เล่มนี้สะท้อนภาพของการเรียนรู้ในอุดมคติ ห้องเรียนในอุดมคติ นักเรียนในอุดมคติ ครูในอุดมคติ โรงเรียนในอุดมคติสำหรับชั้นประถม ที่เป็นภาพพลวัตไม่ใช่ภาพหยุดนิ่ง รับประทานได้ว่าห้องเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นประถมของโรงเรียนเพลินพัฒนาในอนาคตสิบปีข้างหน้าจะไม่เหมือนกับที่เล่าในหนังสือเล่มนี้ คือจะมีการพัฒนาต่อเนื่อง ยกกระดับการเรียนรู้ขึ้นไปอีก

ผมขอแสดงความยินดีและขอบคุณต่อครูใหม่ (วิมลศรี ศุภีวรรณ) และคณะครูโรงเรียนเพลินพัฒนา แผนกประถม ต่อความสำเร็จในการทำงานและเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ได้ทั้งผลงานที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนและผลงานการเรียนรู้ของครู กลับออกมาเป็นหนังสือเล่มนี้ ที่น่าจะใช้เป็นคู่มือให้บริการจัด workshop พัฒนาครู ตามที่ผมเสนอไว้ในหน้า ๓๑๕ - ๓๑๗ ผมขอตั้งความหวังว่าจะมีหนังสือเพลินกับการพัฒนา เล่ม ๒ เล่ม ๓ และเล่มต่อๆ ไปไม่รู้จบ ขอตั้งความหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางให้ครูไทยได้ใช้ประโยชน์ และมีส่วนร่วมสร้างการปฏิรูปการศึกษาไทยให้เกิดผลจริงจัง

วิจารณ์ พานิช

๒๒ กันยายน ๒๕๕๙

ค ำ นี ย ม

ในฐานะนักจัดการความรู้ ภาพขดเกลียวแห่งการเรียนรู้ - spiral of learning ปรากฏตัวขึ้นในหัวของดิฉันตลอดเวลาที่อ่านบันทึก ผลงานของครูเพลินพัฒนาในรอบ ๑๐ ปีของการจัดการความรู้ ที่ ครูใหม่ - วิมลศรี ศุขิสิวรรณ เรียบเรียงและกรุณาส่งมาให้อ่าน

มิได้มีขดเดียว หากมีหลายขดเคียงคู่เคลื่อนตัว รับล้อคลอ กันไป..เบนออก พุ่งขึ้น ตวัดโค้ง นิ่งระนาบ เนิบแน่นแล้วพุ่งโผน ตวัด ขึ้นอีก ตีวงกว้างออกไปอีก ..เป็นวงจรเติบโตแห่งความสุข สนุกและ เรียนรู้ไม่จบสิ้น ขดเส้นหนาๆ แทนครู ครูพี่เลี้ยง ขดเส้นบางๆ ก็คือ เหล่าลูกศิษย์

ในฐานะคนหนึ่งร่วมวางอิฐก้อนแรกๆ ของโรงเรียนเพลินพัฒนา โดยมีความฝันและตั้งเป้าหมายว่า เพลินพัฒนาจะเป็นพื้นที่ที่ “สร้างคนให้เต็มคน” คือสร้างโอกาสพัฒนาศักยภาพอันได้มาจากการเกิดมาเป็นมนุษย์ ซึ่ง ‘คิดได้ ทำได้ เรียนรู้ได้ ฟังตนเองได้ มีความรักและเห็นอกเห็นใจได้ สร้างความสุขได้’...ให้แก่เด็กๆ ที่มาเรียนที่นี่ จนกลายเป็นคน ‘คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น ฟังตนเองเป็น รัก และเห็นใจคนอื่นเป็น สร้างความสุขเป็น’ ไม่ใช่แค่เอาเด็กมารอกข้อมูลแล้วจับไปวัดผล เหมือนการกรอกอาหารใส่ปากเปิดแล้วจับชั่งน้ำหนักเพื่อจะออกขายที่ตลาดตอนเช้า ดิฉันจึงยินดีมากที่ได้รับรู้ถึงกระบวนการพัฒนาครูในเล่มนี้

เพราะกระบวนการพัฒนาของครูจะไปปรากฏผลลัพธ์ที่ตัวเด็กแน่นอน การพัฒนาของครูกับการพัฒนาของเด็กเป็นขดเกลียวที่ร้อยเรียงเคียงคู่กันไป จะให้เด็กพัฒนาได้อย่างไร ถ้าครูไม่มีการพัฒนาเด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร ถ้าครูไม่มีการเรียนรู้

บันทึกเล่มนี้ ยืนยันว่า “ครูพันธุ์เพลีนพัฒนา” ได้เกิดขึ้นแล้ว มีกระบวนการที่ชัดเจนเข้มแข็งและสร้างผลงานได้อย่างน่าชื่นชม

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ (หนึ่ง) บนฐานของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์ ครูกับครู และศิษย์กับศิษย์ ในสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลของโรงเรียน ด้วยสัมพันธ์ภาพนี้จึงนำมาซึ่ง (สอง) แรงบันดาลใจ แรงจูงใจของศิษย์ที่จะเรียนรู้ และของครูที่จะอำนวยความสะดวก กับนำมาซึ่งความไว้นือเชื่อใจที่ต่างมีให้กัน ต่างรู้สึกปลอดภัยที่จะแสดงความไม่รู้ ถกถาม กล้าลองผิดลองถูก (สาม) กระบวนการเรียนรู้จากการวางแผนอันแยบยลเป็นขั้นเป็นตอน ส่งเสริมปฏิบัติอย่าง active learning ส่งผลคูณอุปการต่อทั้งการเข้าใจ การจดจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การได้ทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ทักษะการทำงาน ทักษะสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิต เช่น การอดทน รอคอย การมุ่งมั่นพากเพียร การสื่อสาร จัดการความสัมพันธ์กับคนอื่น ฯลฯ (สี่) สุดท้าย การสะท้อนการเรียนรู้ - reflection แบบมีส่วนร่วม ช่วยต่อยอดจับขมวดสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เข้มข้น ชัดเจน เป็นกระบวนการ และตกผลึกในที่สุด นำไปสู่การเรียนรู้เขา รู้เรา

ผลลัพธ์ที่เป็นคะแนนวัดผลเช่น SAT, O-NET ฯลฯ ทั้งหลายแทบบอกได้เพียงน้อยนิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในหัวสมองของเด็กๆ ที่ผ่านการเรียนรู้เช่นนี้ ยังมีอะไรมากมายมหาศาลเคลื่อนตัว ‘ว่องไว

อย่างอ่อนคลาย' อยู่ในสมองก้อนนั้น โดยเฉพาะ 'ทักษะ' ต่างๆ ที่วัดไม่ได้ด้วยกระดาษสอบไม่กี่แผ่น เนื้อหาความรู้ที่มากับตำรา มาแล้วอาจผ่านไป แต่ 'ความรู้ที่มีความหมาย' 'ทักษะ' และ 'พลังชีวิต' ทั้งหลาย มีแต่จะสะสมเพิ่มเติมขึ้น ยิ่งเรียนรู้อย่างฝังแน่นขึ้น

คนที่จะบอกได้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นในหัวของเด็ก ก็คือ พ่อแม่ ครู ที่คอยเฝ้าสังเกต กับตัวของเด็กๆ เอง ที่รู้ว่าพวกเขาได้ผ่านเส้นทางยาวไกลของการเรียนรู้มาอย่างไร และการเรียนรู้นั้นได้เปลี่ยนแปลงพวกเขาไปอย่างไร ...จากซื่อายกลายเป็นกล้าหาญ จากรอคำตอบกลายเป็นตั้งคำถาม จากไม่เชื่อมั่นตนเองกลายเป็นผู้นำ จากไม่รู้สึกรู้สากกลายเป็นตระหนักคุณค่าตนเองและผู้อื่น... พวกเขาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทุกวันท่ามกลางกระบวนการเรียนรู้เช่นนี้

คนรุ่นเก่ามักสงสัยกังวลว่าเด็กรุ่นใหม่เขาจะอยู่กันอย่างไร โลกศตวรรษที่ ๒๑ ที่ซับซ้อน พลิกผัน คาดการณ์ไม่ได้ แต่ดิฉันเชื่อว่า เด็กที่ติดอาวุธและเปลี่ยนแปลงแล้ว จะเดินเข้าสู่โลกกว้างอันซับซ้อนใบนั่นอย่างอาจหาญมั่นใจ ทำทาย และรู้ว่าปลายทางที่พวกเขาต้องการนั้นจะได้มาอย่างไร ให้เป็นคุณแก่ตนเอง ครอบครัว และโลก

ในวาระครบรอบ ๑๒ ปี ของความพยายามสร้างชุมชนเรียนรู้ที่เพลินพัฒนา ขอคารวะและขอบคุณครูเพลินพัฒนาทุกท่าน โดยเฉพาะครูปาด - ครูใหม่ แทนพ่อแม่และเด็กๆ ที่ทุ่มเททั้งชีวิตเพื่อการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กค่ะ

สุภาวดี หาญเมธี

๒๕ กันยายน ๒๕๕๙

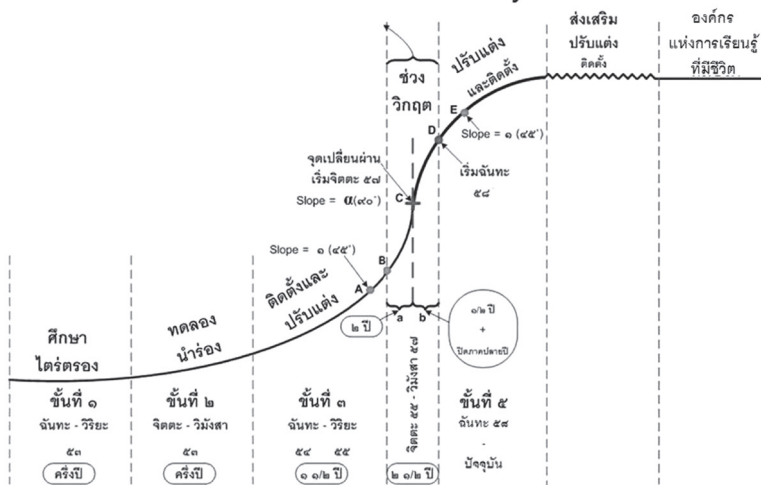
(ญ)

เรื่องเนืองจากปก

“เนินเพลิน” เป็นภาพแสดงยุทธศาสตร์ของการขับเคลื่อน Lesson Study ให้ชุมชนเรียนรู้ของกลุ่มครูประถมโรงเรียน เพลินพัฒนา เดินทางไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิต

คุณครูปาด - ศीलวัต ศุขิลวรรณ สร้างภาพนี้ขึ้นมาเพื่อใช้ในการนำเสนอวิสัยทัศน์ร่วมกับทีม และทีมก็ใช้ภาพเดียวกันนี้ในการนำเสนอความคืบหน้าของงานด้วย

เส้นทางของการสร้าง Lesson Study ที่เพลินพัฒนา



“...หน้าที่ของ Lesson Study คือการรับใช้เป้าหมายที่เป็น หน้าที่งานหลักของการทำหน้าที่ครู เป็นเป้าหมายที่มุ่งไปที่เด็ก ที่แผน และที่การพัฒนาตัวเองของครูและของทีม แต่ต้องให้เป้าหมายที่มุ่ง ไปที่การเรียนรู้ของเด็กเป็นเป้าหมายแรก

ในช่วง ๓ ปีแรกที่เป็นช่วงของการศึกษาโดยตรง และการ ทดลองนำร่อง ไปจนถึงการติดตั้งและปรับแต่งการทำงานดูราบรื่นดี

เมื่อทำไปเรื่อยๆ วันหนึ่ง Lesson Study จะพาเราไปถึงจุด ที่เป็นจุดอ่อนที่สุดของเรา และจุดนั้นจะเป็นจุดวิกฤติที่เราผ่านไป ได้ยากที่สุด เป็นจุดที่ถ้าทีมไม่ชัดเจนในเป้าหมาย ไม่เข้มแข็ง และไม่ เพียรพยายามมากพอเราจะล้มเลิกได้

การที่เราพบว่าการทำ Lesson Study เป็นงานยาก ก็เพราะ Lesson Study เป็นกระจกที่ทำให้เราว่าการประกันคุณภาพในการ จัดการเรียนการสอนของเราทำได้ไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ เนื่องจาก วงจรไตรยางค์การศึกษา หรือ OLE ที่ประกอบไปด้วย Objective - Learning และ Evaluation ของเรายังไม่สมบูรณ์ เพราะหัวใจของ การบริหารคุณภาพการศึกษาอยู่ที่ระบบการเรียนการสอนและระบบ Quality Assurance (QA) ซึ่งหากลองไปตรวจสอบดีๆ ก็จะพบได้ว่า ท่านกำลังเจอปัญหาวิกฤต QA หรือเปล่า

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาผมพบว่างานอยู่ในช่วงวิกฤตสิ่ง ที่ ต้องทำ คือ การตรวจสอบและยืนยันเป้าหมาย ต้องให้ทีมรวมตัวให้ เหนียวแน่นและชัดเจนในเป้าหมายร่วมกัน ให้รู้ตัวว่าเรากำลังทำงานใน

ภาวะวิกฤต และสร้างสรรค์วิธีทำงานแบบใหม่ที่ต่างจากเดิม ทีมแกนนำขับเคลื่อนช่วงชั้น ที่ประกอบไปด้วยหัวหน้าช่วงชั้น ผู้ช่วยหัวหน้าช่วงชั้น ต้องลงมือติดตาม ตรวจสอบ และนำผลการปฏิบัติมาสะท้อนกับวงที่มีฝ่ายวิชาการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างต่อเนื่อง หากพบว่าจุดไหนมีปัญหาที่ต้องช่วยกันหาทางแก้ไข โดยเรียนรู้จากวิธีการของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

บางโรงเรียนอาจจะไม่เจอจุดวิกฤตแบบเพลินก็ได้ ขอให้โรงเรียนลองตรวจสอบดูว่าเมื่อไหร่ที่รู้สึกว่ายาก ถอยหลัง คมยาก ให้รู้ว่าเรากำลังเข้าสู่ช่วงวิกฤตนี้ และเราต้องกอดคอกันให้ทะลุออกไปให้ได้...”

* คัดจากบทสนทนาระหว่างการแข่งขันประสบการณ์ในวงประชุมประชุม PLC ครั้งที่ ๗ ของกลุ่มโรงเรียนพันธมิตรที่ประกอบไปด้วยโรงเรียนทอสี เพลินพัฒนา และปัญญาประทีป (โรงเรียนรุ่งอรุณติดภารกิจจึงไม่สามารถมาร่วมเรียนรู้ในครั้งนี้ได้) ซึ่งจัดขึ้นที่โรงเรียนเพลินพัฒนา เมื่อวันที่ ๓ ก.ค. ๕๘

สารบัญ

คำนิยาม	(ข) - (ญ)
เรื่องเนื่องจากปก	(ฎ) - (ฐ)
สารบัญ	(ฑ) - (ด)
ควา มนำ	(ต) - (ท)
บทที่ ๑	๑
บันทึกการเดินทาง	๓
บทที่ ๒	๑๗
แนวทางการเรียนรู้ของเพลินพัฒนา	๑๘
นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการ “ก้าวพอดี”	๒๐
ใช้กลุ่มวิชาพัฒนาพหุปัญญาด้านต่างๆ	๒๒
ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ	๒๔
การทำงานของสมอง	
สร้างบันไดให้การเรียนรู้ด้วยโจทย์โครงการ	๓๓
ใช้โครงการสร้างการเรียนรู้ให้ครูและเด็ก	๓๘
บทที่ ๓	๕๓
ที่มาของแนวคิดเรื่องการสร้างครูให้เป็นครูฝึก	๕๕
สร้างทักษะครูฝึก : เรียนรู้จากการสะท้อน	๕๖
บันทึก KM ในงานและการปฏิบัติธรรม	๕๗
สร้างทักษะครูฝึก : ทำง KM ในงานภาคสนาม	๖๒

บันทึก ผลที่เกินคาด	๖๓
สร้างทักษะครูฝึก : เป็นครูฝึกต้องฝึกตน	๖๘
บันทึก เปิดห้อง เปิดใจ พร้อมปรับเปลี่ยน (ระบบ)	๖๙
บันทึก ครูเรียนรู้ตัวตน ไปบนการสร้างแผน	๗๔
บันทึก จากแผนกระดาน สู่อการจัดโครงสร้างวิธีคิด	๗๗
บันทึก มหัทศจรย์กับคณิตศาสตร์	๘๒
สร้างทักษะครูฝึก : ใช้วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างแรงบันดาลใจ	๙๖
บันทึก ปอเปลี่ยนไป	๙๗
บันทึก อยากรู้เห็นประเทศไทยเป็นอย่างไร	๙๙
บันทึก เราต่างเป็นส่วนหนึ่งของคนและกัน	๑๐๓

บทที่ ๔

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (effective learning)	๑๑๑
บันทึก การศึกษาเรียนรู้ที่นำทั้งเด็กและครูไปสู่การเปลี่ยนแปลง (๑)	๑๑๕
บันทึก การศึกษาเรียนรู้ที่นำทั้งเด็กและครูไปสู่การเปลี่ยนแปลง (๒)	๑๒๖
บันทึก ประสบการณ์ในการจัดปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป	๑๓๘
บันทึก ถอดรหัสการเรียนรู้หน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ระดับชั้น ๕	๑๔๖
บันทึก การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เดินสู่เส้นทางของการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนด้านภาษา	๑๕๓
ปัจจัยแห่งความสำเร็จของคุณภาพการศึกษา	๑๖๗

ป็นชั้นเรียนคุณภาพ	๑๖๘
นำการเรียนรู้เข้าสู่ชีวิต	๑๘๐
บันทึก เมื่อ ด.ญ.เบล ลองวิชา	๑๘๑
บันทึก คำไพบเราะเพราะจับใจ	๑๘๓
นำการเรียนรู้เข้าสู่ชีวิตในมุมมองความคิดของผู้ปกครอง	๑๘๗

บ ท ที่ ๕ **๑๙๓**

พัฒนาตนด้วยผลสะท้อน	๑๙๕
บันทึก เรียนลัดจากการสังเกต	๑๙๖
บันทึก การเรียนรู้อย่างผ่อนคลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี	๒๐๓
บันทึก งาน “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลิน) ครั้งที่ ๗	๒๑๕
ของ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช	
บันทึก รอยยิ้มของครูกับการพัฒนาผลเจตคติ	๒๑๗
วงจรกิจจัดการความรู้ในระบบ Lesson Study	๒๒๓
ของเพลินพัฒนา	
พัฒนางานด้วยการเรียนรู้ร่วม	๒๒๔
บันทึก เราต่างเรียนรู้ไปด้วยกัน	๒๒๔
บันทึก เรื่องไกลๆ เข้าใจง่ายๆ ผ่านเรื่องใกล้ๆ	๒๒๘
การพัฒนางานที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ให้กับครู	๒๓๒
บันทึก ซ้ำๆ ได้พริ้วสองเล่มงาม	๒๓๒
บันทึก ยิ้มแยมให้กับการเติบโต	๒๓๗
บันทึก คำผิดเป็นครู	๒๔๐
บันทึก เกมภาษา	๒๔๔
บันทึก ผิดเป็นครู ถูกเป็นนักเรียน	๒๔๙

บันทึก ทางเสื่อของเรือลำใหญ่ ๒๕๕

บทที่ ๖ ๒๖๓

บันทึก การพัฒนาตนเองและแผนการเรียนรู้สู่การพัฒนาครู
และผู้เรียนในระบบ Lesson study ๒๖๕

บันทึก OBSERVE ๒๖๘

บันทึกการเรียนรู้ “เพลลินพัฒนา” ที่นั่นก็ครู ที่นี้ก็นักเรียน ๒๗๐

บันทึก “ทำให้เป็น...กินให้ได้” ๒๗๓

บันทึก รักบักี่ฬาของสุภาพชน ๒๗๘

ภาคผนวก ๒๘๓

บันทึก “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลลิน) ๒๘๕

ครั้งที่ ๙ : ออกแบบกระบวนการ

บันทึก “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลลิน) ๒๘๙

ครั้งที่ ๙ : หนังสือและแรงบันดาลใจจากครูผู้ศิษย์

บันทึก “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลลิน) ๓๐๑

ครั้งที่ ๙ : ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสะท้อนการถอดบทเรียน

บันทึก “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลลิน) ๓๐๕

ครั้งที่ ๙ : ทำประสบการณ์แจ้งชัดด้วยพลังของ EK

บันทึกสะท้อนคิดของ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ๓๑๑

- KM โรงเรียนเพลลินพัฒนา (๑) ๓๑๑

- KM โรงเรียนเพลลินพัฒนา (๒) ๓๑๗

บันทึก การเรียนรู้เกิดจากการสัมผัสและลงมือทำ ๓๒๔

จากวิสัยทัศน์ถึงการประกันคุณภาพการศึกษา ๓๒๗

บทส่งท้าย ๓๒๘

ความนำ

อนุสาวรีย์ชีวิต

พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๒๐

เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๐ ไร่เย็นแปดสิบสามไร่ได้ยกให้แก่
พระครูสังฆรักษ์วิจิตร ไร่เย็นแปดสิบสามไร่ได้ยกให้แก่พระครูสังฆรักษ์วิจิตร
และนางสีดาภรณ์ ทั้งนำไปก่อสร้างอาคารอนุสาวรีย์ชีวิตที่หน้าพหลโยธิน
ประตูกรมที่สี่บริเวณที่เนินอนุสาวรีย์ชีวิต ความว่า

"งานสร้างไร่เย็นแปดสิบสามไร่คืออนุสาวรีย์ชีวิตของผู้ที่รักโลกคือเพื่อนมนุษย์ด้วย
ความรัก ความห่วงใย อดทนเห็นแก่แต่ใจตนเองมาบริเวณนี้ที่ไร่เย็นนี้ มีความสุข

เหลือไร่เย็นไร่หนึ่งไร่กับครึ่งไร่ แต่ไร่เย็นนี้เกิดอยู่ตั้งนาน งานสร้างคนเป็น
งานที่ก่อให้เกิดความสุข ไร่เย็นนี้ เปรียบเหมือนพญานาคที่ขุดขุดทำงานสร้างคน ซึ่งเป็นคุณความดี
ของการทำงานไร่เย็นนี้ ทั้งช่วยทั้งไร่เย็นนี้คือเวลาที่ไร่เย็นนี้ได้มากมาย ไร่เย็นนี้ซึ่งไร่เย็นนี้
ถูกที่ให้เกิดความสุขแล้ว แต่ไร่เย็นนี้เกิดคนให้เกิดขึ้นแต่เกิดคนที่มีใจรักกับไร่เย็นนี้
ทุกส่วนของไร่เย็นนี้ ทำให้ไร่เย็นนี้ดี เป็นไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ความดีของไร่เย็นนี้ สักวันไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ความดีที่เกิดกับไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้

ความดีที่ทำดีทั้งไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้

ความดีเป็นสิ่งที่ไม่มีวันสิ้นสุดได้ ตามที่ความดีอยู่ในโลกของไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้

ชีวิตเป็นความดีที่ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้

พวกเราทุกคนคือผู้ที่ชอบเป็นไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้
ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้ไร่เย็นนี้

เอกสารชิ้นนี้คือต้นฉบับลายมือที่ดิฉันบันทึกปาฐกถาธรรมของท่านพระครูศรีลัทธิวัฒนาภิรมย์ เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม เอาไว้ในคราวที่ท่านได้มาเป็นประธานในพิธีลงเสาเอกอาคารประถมต้นและวางศิลาฤกษ์อิฐที่จะนำไปก่อสร้างอาคารอนุบาลของโรงเรียนเพลินพัฒนา เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖

ความว่า...

“งานสร้างโรงเรียนเพลินพัฒนา คือ อนุสาวรีย์ชีวิตของผู้ที่มีใจคิดถึงเพื่อนมนุษย์ด้วยความรัก ความห่วงใย อยากเห็นคนที่เดินตามหลังมาเป็นคนที่มีประโยชน์ มีความสุข

เนื่องด้วยชีวิตนั้นจำกัดด้วยวัย แต่ละวัยนั้นอยู่กับเราไม่นาน งานสร้างคนเป็นงานที่ก่อให้เกิดคุณค่า มีประโยชน์ เราจะเดินตามพระพุทธเจ้าด้วยการทำงานสร้างคนซึ่งเป็นอุดมคติของการทำงานโรงเรียน ที่จะช่วยให้เรามีโอกาสสร้างคนได้มากมาย เราไม่เพียงแต่จะสร้างลูกที่เกิดมาทางสายเลือด แต่เราสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่เด็กทุกคนที่จะขยายตัวไปอยู่ในทุกส่วนของสังคม ทำให้เราได้ปิดติเป้าหมายของเราไม่ใช่การแข่งขันทางวัตถุ แต่คือการเห็นความดีของผู้อื่น สร้างมิตร สร้างเพื่อน การทำงานครั้งนี้เราไม่ได้มาหาเงินทอง แต่มาหาความดีที่เกิดขึ้นกับทุกเพศวัย เพราะความดีเป็นสากลที่ทำเมื่อไหร่ก็สุขใจ

ความดีที่ต้องอยู่บนฐานของความแบ่งปัน ไม่ใช่การแข่งขัน การที่พระพุทธองค์ทำพระองค์เองให้เป็นที่มั่นใจของคนอื่น ก็เพื่อ

ไม่ให้ทุกคนเกิดความระแวง ทุกคนที่มาเกี่ยวข้องจึงมีความสุขในทุกสถานการณ์

ความสุขเป็นสิ่งที่หยิบยื่นให้กันไม่ได้ การมีความสุขอยู่ในโลกของวัตถุยิ่งทำให้คนอ่อนแอและเห็นแก่ตัว คนในลักษณะนี้ไม่ใช่คนที่จะช่วยชาติ ช่วยสังคม เราต้องอาศัยธรรมชาตินี้เป็นสื่อชักนำสร้างเด็กที่มีความประพฤติอ่อนยุค ไปรู้จักพ่อแม่ ครูอาจารย์ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อให้มีสติระลึกได้ การทิ้งวัดทำให้ขาดสติ เราต้องทำความโปร่ง ร่มเย็น ให้เกิดขึ้นกับเขา สอนให้เขาประพฤติดี ประพฤติชอบจากสถานที่ ถ้าทำอย่างนี้ได้ครูจะเหน็ดเหนื่อย เราต้องมีโอกาสให้เขาทำความดี มีความสะอาดเรียบร้อย แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีความคิดล้ำยุค ทันโลก ทันเหตุการณ์

ชีวิตเป็นความรักที่ไม่มีขอบเขต เด็กต้องรักทุกชีวิต รู้จักรับผิดชอบต่อธรรมชาติแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเขา ไม่ใช่มุ่งทำลายธรรมชาติเพื่อมารับใช้ความพึงพอใจ ต้องรู้วิธีที่จะสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างมีความหมายและเกื้อกูลกัน นอกจากนี้ยังต้องรู้จักรักครอบครัว รู้จักความพอดี รักเกียรติ ซึ่งหมายถึงเป็นผู้ที่มีความสุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้คนอื่นได้รับประโยชน์ รักสุขภาพ อนามัย และรักวัฒนธรรมอันเป็นเครื่องอยู่ของสังคม”

พวกเราทุกคนคือผู้ที่ยอมเป็นอิฐก้อนแรกของการสร้างโลกผ่านเด็กๆ เพื่อให้อิฐก้อนต่อไปได้ก่อสร้างจนกลายเป็นที่พึ่งพิงของคนที่เดินตามหลังมา...เพื่อให้งานชิ้นนี้เป็นอนุสาวรีย์ชีวิตของเราต่อไป

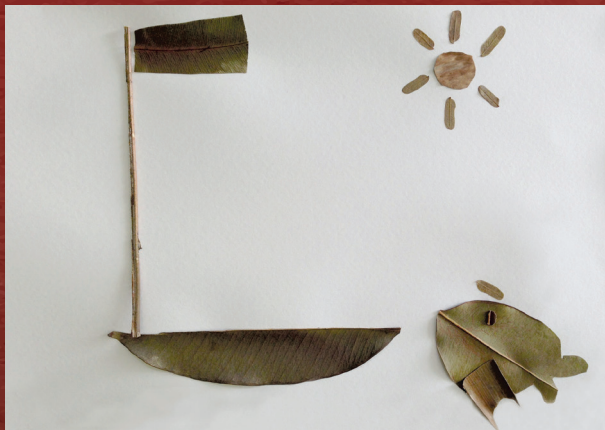
ครูใหม่ - วิมลศรี ศุภิลวรรณ บันทึก

(ท)

บทที่ ๑

ความพยายามอยู่ที่ไหน

ความสำเร็จอยู่ที่นั่น



เจ้าของผลงาน : เด็กหญิงภาวิดา พลุไชย (ออม)

บันทึกการเดินทาง

ปีการศึกษา ๒๕๔๖

๙ พฤษภาคม ๔๖

พิธีลงเสาเอกอาคารเรียน

วางรากฐานให้กับ “งานที่เป็นอนุสาวรีย์ชีวิต”

เปิดห้องเรียนวิจัยในระดับชั้น ๑ ที่โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)

๙ ธันวาคม ๔๖

โรงเรียนเพลินพัฒนาเปิดตัวต่อสาธารณะ

ศาสตราจารย์นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ประธานที่ปรึกษาโรงเรียน
เพลินพัฒนา แสดงปาฐกถา “การศึกษา...อีกพลังของการพัฒนาสังคมไทย”
เนื่องในวันแถลงข่าวเปิดตัวโรงเรียน

ปีการศึกษา ๒๕๔๗

โรงเรียนเพลินพัฒนาเริ่มเปิดการเรียนการสอนในปีการศึกษาแรกอย่างเป็นทางการ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรมเริ่มก่อตัว เริ่มต้น
สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะได้ลงมือ
ปฏิบัติ เพื่อสร้างพวกเขาให้เป็น “คนดีของสังคมไทย ที่เป็นคนเก่งของสังคม
โลก” แต่พวกเราทุกคนต่างก็ตระหนักดีว่า...

“เด็กเป็นอย่างที่ครูเป็น ไม่ได้เป็นอย่างที่ครูสอน หรือบอกให้เขาเป็น”

ปีการศึกษา ๒๕๔๘

โรงเรียนเพลินพัฒนา นำนวัตกรรม “แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษ” ที่โรงเรียนใช้เป็นเครื่องมือแปลงอุดมการณ์สู่การปฏิบัติ เพื่อออกแบบการสร้างเหตุและปัจจัยที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียนไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่งานมหกรรมจัดการความรู้แห่งชาติ ครั้งที่ ๒ ที่สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) จัดขึ้น

โครงสร้างของแผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษประกอบไปด้วยแผนปฏิบัติการในหลายระดับเริ่มตั้งแต่

๑. แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษระดับ ๕ ช่วงชั้น
๒. แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษระดับช่วงชั้น
๓. แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษระดับชั้น
๔. แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษรายภาค
๕. แผนปฏิบัติการตารางหนึ่งหน้ากระดาษรายตอน

แผนปฏิบัติการหนึ่งหน้ากระดาษแต่ละแผนจะแสดงรายละเอียดของแต่ละหน่วยวิชาตั้งแต่ระดับภาพรวมของทั้งโรงเรียนไปจนกระทั่งถึงภาพย่อยที่แสดงรายละเอียดรายตอนของแต่ละวิชา เพื่อให้แผนปฏิบัติการของครู นำไปสู่เส้นทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยง

ปีการศึกษา ๒๕๔๙

๓ กรกฎาคม ๔๙ - ๓๑ สิงหาคม ๔๙

คุณครูใหม่ - วิมลศรี ศุภิลวรรณ สมัครเข้าไปเรียนรู้ในโครงการ “วิทยากรกระบวน การจัดการความรู้ฝึกหัด (KM Internship Program)” ที่สถาบันส่งเสริม การจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) เต็มเวลา เป็นเวลา ๒ เดือน

๙ มกราคม ๕๐

โรงเรียนเพลินพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างการทำงานใหม่ พร้อมกับการเริ่มต้น
ศักราชของการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ

ปีการศึกษา ๒๕๕๐

มีการสอบวัดสมรรถนะการเรียนรู้ (SAT - Scholastic Aptitude Test) ของ
นักเรียนชั้น ๔ - ชั้น ๙* โดยใช้ข้อสอบของสำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นครั้งแรก

มีการผสมผสานการจัดการความรู้ เข้ากับกับการใช้กระบวนการทางจิตปัญญา
ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ

หัวหน้างานทุกคนทำงานไปบนกระบวนการที่ศรัทธา “ครูของครู”

ครูจัดการเรียนรู้และพัฒนานักเรียนโดยใช้กระบวนการ ๙ พอดี

“ถ้าอยากให้ครูทำกับเด็กอย่างไร ครูของครูก็ต้องทำเช่นนั้นกับครูด้วย เด็กจะ
เป็นนักเรียน (รู้) ได้อย่างไร ถ้าครูของเขาไม่ใช่ นักเรียน (รู้)”

ปีการศึกษา ๒๕๕๑

นักเรียนเริ่มทำแฟ้มสะสมผลงานในรูปแบบของ Port AAR ที่ทางโรงเรียน
พัฒนาขึ้น โดยเลือกมาจากชิ้นงาน สื่อ แบบฝึก กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่าง
กระบวนการเรียนรู้ รวมไปถึงกิจกรรมภาคสนาม ที่สามารถสร้างกระบวนการ
เรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้มากที่สุดเอามาเขียนถึงตามประเด็นของการ AAR

* ในปีนั้นทางสถาบันฯ ยังไม่มีข้อสอบวัดสมรรถนะการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา ๒๕๕๒

มีการสำรวจเจตคติในการเรียนรู้ (Attitude) ของนักเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาพัฒนาแผนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูแต่ละคนต่อไป

ปีการศึกษา ๒๕๕๓

มีการสอบวัดความชำนาญ (Proficiency) ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ข้อสอบ (PPT - Plearnpattana Test) ที่ฝ่ายวิชาการสร้างขึ้นมาใช้สำหรับการทดสอบนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑ - ๒

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อสอบที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง ๖ ระดับของบลูม ดังนี้

- ข้อสอบการคิดแก้ปัญหาสถาบันราชภัฏพระนคร ป.๑ - ป.๖
- ข้อสอบสมาคมคณิตศาสตร์ระดับประถม
- ข้อสอบ สสวท.
- ออกแบบตารางบันทึกผลการวิเคราะห์และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อสอบ
- จัดแยกข้อสอบเป็นรายชื่อเพื่อเตรียมลงคลังข้อสอบ

๒. ดำเนินการ

- สร้างข้อสอบกลางที่สอดคล้องพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง ๖ ระดับของบลูมจำนวน ๑๒ ข้อ
- วิเคราะห์ข้อสอบที่สร้างขึ้น
- ทำการทดสอบ (ทดลอง) ครั้งที่ ๑ ภาคเรียนวิม้งสา ปีการศึกษา ๒๕๕๓ (เฉพาะชั้น ๕)

จากผลการทดสอบในครั้งนี้ พบว่าตัวแบบทดสอบยังไม่สามารถประเมินสมรรถนะการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนเท่าที่ควร

๖ มิถุนายน ๕๓

ผศ.ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูโรงเรียนพัฒนา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่อง “การศึกษาชั้นเรียน” (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach)

๑ - ๖ พฤศจิกายน ๕๓

คุณครูปาด - ศีลวัต ศุขิลวรรณ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และคุณครูแกนนำ รวมทั้งสิ้น ๘ คนไปเข้าร่วมงานสัมมนา APEC - Chiang Mai International Symposium 2010 : Innovation of Mathematics Teaching and Learning through Lesson Study - Connection between Assessment and Subject Matter.

คุณครูแกนนำที่ไปร่วมงานสัมมนากลับมาประมวลความคิด ความเข้าใจ และทดลองปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด ก่อนที่จะขับเคลื่อนแนวคิดไปสู่ครูในช่วงชั้นด้วยการทำกระบวนการ Pre Lesson Study

ทดลองการวางระบบการทำงานให้ครูทุกคนมีช่วงเวลาของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเริ่มตั้งแต่ การจัดคาบสอนให้ครูควิชามีโอกาสดูแผนการสอน (pre) สังเกตการสอน (while) สะท้อนผลการสังเกต (post) ปรับพัฒนาแผนการสอนในรอบใหม่ด้วยกัน รวมถึงการจัดให้มีช่วงเวลาที่ให้นำเอา Best Practice ซึ่งแสดงออกมาเป็นชิ้นงานการเรียนรู้ของนักเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับคุณครูหน่วยวิชาอื่นๆ ที่สอนอยู่ในระดับชั้นเดียวกันด้วย

๕ - ๖ เมษายน ๕๔

คณะครูแกนนำช่วงชั้นจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
ในกระบวนการเรียนรู้แบบ Open Approach และการทำ Lesson Study

นำเสนอวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดพัฒนาและแนวทางการพัฒนาครูด้วยหลักคิด “พัฒนา
ครูไปบนหน้างานด้วยการ เรียนรู้ของตัวเอง” สู่ครูในช่วงชั้นประถม

จัดกิจกรรมสาธิตการเปิดชั้นเรียน (Open Class) ๒ ห้อง โดย คุณครูนุ่น -
พรพิมล เกษมโอภาส เปิดชั้นเรียนห้องคณิตศาสตร์ในแผนการเรียนรู้อิง
แผนการเรียนรู้อิง เรื่อง พื้นที่สี่เหลี่ยม ระดับชั้น ๔ และ คุณครูนัท - นันทกานต์
อัครตั้งตระกูลดี เปิดชั้นเรียนห้องภูมิปัญญาภาษาไทยในแผนการเรียนรู้อิง เรื่อง
ก่อนจะมาเป็นกลอนบทละคร ระดับชั้น ๖ เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้แก่คณะครู
ช่วงชั้นที่ ๑ และ ๒ จำนวน ๘๐ คน และเป็นการเปิดโอกาสให้ครูแต่ละคน
ได้สัมผัสกับสร้างการเรียนรู้ภายใต้โจทย์และบรรยากาศของชั้นเรียนที่ดำเนินไป
ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี
การศึกษา ๒๕๕๔ นี้อย่างทั่วถึง

ปีการศึกษา ๒๕๕๔

นำกระบวนการเรียนรู้แบบ Open Approach มาประสานเข้ากับกระบวนการ
๙ พอดิที่ใช้อยู่เดิมให้มีความพอเหมาะ แม่นยำ และกระชับรัดกุมมากยิ่งขึ้น

นำเอากระบวนการ Lesson Study เข้าสู่วิถีชีวิตครูช่วงชั้นที่ ๑ - ๒ งานที่
สำคัญคือการจัดตารางเวลาให้ครูคู่วิชาที่สอนในระดับชั้นเดียวกันมีเวลา
pre - while - post ร่วมกัน และมีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับคุณครูหน่วย
วิชาอื่นๆ ที่สอนอยู่ในระดับชั้นเดียวกันทุกสัปดาห์

ในปีการศึกษานี้ฝ่ายวิชาการร่วมกับช่วงชั้น จัดกิจกรรมการเปิดชั้นเรียนในระดับชั้นต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้เรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบเปิด *Open Approach ๕ ขั้นตอน* ไปสู่ครูในช่วงชั้น

ครูพัฒนาตัวเองด้วยการรวมตัวกันเรียนรู้ของทีม เกิดกลุ่มเรียนรู้ (Professional Learning Community) ทั้งในระดับครูคู่วิชา กลุ่มครูที่สอนวิชาเดียวกันของแต่ละช่วงชั้น ในรูปของ Lesson Study ที่เข้ามาทำให้การพัฒนาแผน พัฒนาคู่มือ และการพัฒนาผู้เรียนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน

“ไม่มีห้องเรียนของฉัน ไม่มีห้องเรียนของเธอ ถ้าทุกคนมีลูกศิษย์ของเราอยู่ในใจ”

มีการจัดงาน “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลิน) ครั้งที่ ๑ เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนวิริยะ เพื่อประมวลสรุปประสบการณ์ในครั้งปีแรก และกำหนดทิศทางของการก้าวต่อไปในครั้งปีหลังร่วมกัน

ในภาคเรียนวิริยะ - วิมังสา ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนทั้งหมด ๑๒ แผนการเรียนรู้

- ช่วงชั้นที่ ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๕ แผนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชามานุษยกับโลก ๑ แผนการเรียนรู้ หน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๑ แผนการเรียนรู้ และหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ๑ แผนการเรียนรู้
- ช่วงชั้นที่ ๒ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๗ แผนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๔ แผนการเรียนรู้ หน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ๒ แผนการเรียนรู้ หน่วยวิชามานุษยและสังคมศึกษา ๑ แผนการเรียนรู้ และหน่วยวิชาจิตทัศน์ ๑ แผนการเรียนรู้

ในปีการศึกษานี้ฝ่ายวิชาการมอบหมายให้คุณครูสุ - สุภาพร กฤตยากรนุพงศ์
จัดทำตารางวิเคราะห์ผลการทดสอบรายบุคคลที่ประกอบไปด้วย

- ตารางบันทึกผลการทดสอบ
- ตารางการการแปลผลการทดสอบรายบุคคล
- ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

ปีการศึกษา ๒๕๕๕

ในภาคเรียนต้นทะ - วิมังสา ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนทั้งหมด ๖ แผนการเรียนรู้

- ช่วงชั้นที่ ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๒ แผนการเรียนรู้
ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชามานุษยกับโลก ๑ แผนการเรียนรู้
และหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๑ แผนการเรียนรู้
- ช่วงชั้นที่ ๒ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๔ แผนการเรียนรู้
ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๓ แผนการเรียนรู้
และหน่วยวิชามานุษยและสังคมศึกษา ๑ แผนการเรียนรู้

มีการปรับปรุงแบบข้อสอบ PPT คณิตศาสตร์ใหม่ และปรับตารางวิเคราะห์ผล
การทดสอบรายบุคคลเพื่อให้เห็นสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนขึ้น

ในปีการศึกษานี้ครูคณิตศาสตร์มีความเข้าใจการออกข้อสอบที่เป็นการทดสอบ
ความชำนาญในการแก้ปัญหาของนักเรียนมากขึ้น สามารถออกข้อสอบที่เป็
นการวัดความชำนาญในการแก้ปัญหาของนักเรียนได้มากขึ้น มองเห็นความ
สำคัญของการพัฒนาความชำนาญในการแก้ปัญหาของนักเรียนและนำเรื่อง
ของการพัฒนาความชำนาญในการแก้ปัญหาไปใช้ในชั้นเรียนมากขึ้น

ปีการศึกษา ๒๕๕๖

๙ พฤษภาคม ๕๖

มีการจัดงานทำบุญในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปีโรงเรียนเพลินพัฒนา การจัดเวทีเสวนาของศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไปแล้ว ๔ รุ่นในหัวข้อ “เพลินพัฒนาทำอะไร” และการจัดแสดงนิทรรศการความเป็นมาของโรงเรียน นวัตกรรมการเรียนรู้ของช่วงชั้นอนุบาล ช่วงชั้นที่ ๑ - ๒ ช่วงชั้นมัธยม ส่วนงานมาตรฐานการศึกษาและการเทียบโอน ส่วนงานการศึกษาพิเศษ และส่วนงานสนับสนุน

ในภาคเรียนฉันทะ - วิมังสา ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนทั้งหมด ๕ ห้องเรียน

- ช่วงชั้นที่ ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๓ แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนของหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๑ แผนการเรียนรู้ หน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ๑ แผนการเรียนรู้ และหน่วยวิชา ESL ๑ แผนการเรียนรู้
- ช่วงชั้นที่ ๒ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๒ แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนของหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๑ แผนการเรียนรู้ และหน่วยวิชามานุษยและสังคมศึกษา ๑ แผนการเรียนรู้

ฝ่ายวิชาการพัฒนานวัตกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย จากการปรับพัฒนากระบวนการเรียนรู้และออกแบบแผนการเรียนรู้ให้เหมาะกับการเรียนภาษา ที่สกัดออกมาจากการเปิดชั้นเรียนของคุณครูชื่อ - วนิตา สายทองอินทร์ ในหน่วยพฤษาพาคำ ระดับชั้น ๒ และเรียกนวัตกรรมนี้ว่า *Open Approach* ๗ ^{ขั้นตอน}

ต่อมามีการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ *Open Approach* ๗ ^{ขั้นตอน} ไปใช้กับกระบวนการเรียนรู้ในหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทยในทุกระดับชั้น

คณะครูแกนนำช่วงชั้นร่วมกับฝ่ายวิชาการทำการทบทวนผลการงาน
ติดตั้งระบบ Lesson Study ในรอบ ๒ ปีที่ผ่านมา เพื่อปรับแต่งทิศทาง
เป้าหมาย และวิธีการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ฝ่ายวิชาการส่งมอบงานการติดตั้งระบบ Lesson Study ให้กับช่วงชั้น เพื่อให้
ช่วงชั้นมีความเป็นเจ้าของงานอย่างแท้จริง

มีการสอบวัดความชำนาญ (proficiency) ด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา
อังกฤษเป็นปีแรก โดยใช้ข้อสอบ (PPT - Plearnpattana Test) ที่คุณครู
ผู้สอน ร่วมกับฝ่ายวิชาการที่มีคุณครูปราง - ปรางอุษา ตันตือนันท์กุล
เป็นกำลังหลัก สร้างขึ้นมาใช้สำหรับการวัดระดับความสามารถพื้นฐานทาง
ภาษาอังกฤษนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ปีการศึกษา ๒๕๕๗

ในภาคเรียนฉันทะ - วิมังสา ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนทั้งหมด ๔ แผนการเรียนรู้

- ช่วงชั้นที่ ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๒ แผนการเรียนรู้
ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ๑ แผน
การเรียนรู้ และหน่วยวิชา ESL ๑ แผนการเรียนรู้
- ช่วงชั้นที่ ๒ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๒ แผนการเรียนรู้
ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาคณิตศาสตร์ ๑ แผนการเรียนรู้
และหน่วยวิชาธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา ๑ แผนการเรียนรู้

เริ่มขยายผลความสำเร็จในการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ *Open Approach*
๗ ขั้นตอน ของหน่วยวิชาภูมิ ปัญญาภาษาไทยไปสู่กระบวนการเรียนรู้ใน
หน่วยวิชา ESL

ในปีการศึกษานี้เริ่มมีการทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนน้อยลง เนื่องจากการทำงานของคุณครูส่วนใหญ่เริ่มเข้าสู่ระบบ Lesson Study และคุณครูจำนวนหนึ่งเริ่มมีความสามารถในการเรียนรู้จากขั้นตอนการทำงานปกติที่อยู่ในวงจรของการวางแผน (pre) - การสอน/การสังเกตการสอน (while) - การสะท้อนผล (post) แล้ว ซึ่งวงจรการพัฒนางานในรอบเล็กๆ ที่ค่อยๆ มีกำลังเข้มแข็งขึ้นทีละน้อยเหล่านั้นเองที่เข้ามาทำหน้าที่ทดแทนการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจากการทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนให้ค่อยๆ ลดบทบาทลงไป

ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ในภาคเรียนวิริยะ - จิตตะ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนทั้งหมด ๓ แผนการเรียนรู้

- ในพื้นที่ของช่วงชั้นที่ ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนจำนวน ๒ แผนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษาไทย ๑ แผนการเรียนรู้ และหน่วยวิชา ESL ๑ แผนการเรียนรู้
- ช่วงชั้นที่ ๒ จำนวน ๑ ทำกิจกรรมเปิดชั้นเรียนแผนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยแผนของหน่วยวิชาธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา ๑ แผนการเรียนรู้

ผลการทดสอบ SAT ด้านภาษาของนักเรียนชั้น ๕ มีค่าคะแนนสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา และมีค่าคะแนนที่สูงกว่าของทุกระดับชั้น

ฝ่ายวิชาการเปิดหน้างานการประกันคุณภาพภายใน (IQA) โฉมใหม่ ที่เน้นคุณภาพของการสร้าง แผนการเรียนรู้ที่เป็น Active Learning ของทุกหน่วยวิชาในทุกคาบเรียน

๑๔ ตุลาคม ๕๘

มีการจัดงาน “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลิน) ครั้งที่ ๘ ในภาคเข้ามียารการ ถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของครูผู้สอนหน่วยวิชาต่างๆ เพื่อนำความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงมาสร้างความเข้าใจในเรื่องไตรยางค์ของการศึกษา (OLE) ให้กับคุณครู

๒๕ มีนาคม ๕๙

มีการจัดงาน “ชื่นใจ...ได้เรียนรู้” (ภาคครูเพลิน) ครั้งที่ ๙ “๑๒ ปีของความ พยายามสร้างชุมชนเรียนรู้ และ ๑๐ ปีของการบุกเบิกงานจัดการความรู้” ที่ มีความพิเศษแตกต่างไปจากครั้งที่ผ่านมา

ในช่วงเข้ามียารการถอดรหัสความสำเร็จของคุณครูใหม่ - วิมลศรี ศุภิลวรรณ ใน การทำหน้าที่ “ครูของครู” ผู้นำพาให้ผลเจตคติของหน่วยวิชาภูมิปัญญาภาษา ไทยตั้งแต่ระดับชั้น ๑ - ๖ พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในช่วงสายมีกิจกรรมเปิดชั้นเรียนหน่วยวิชาธรรมชาติศึกษาและประยุกต์วิทยา ระดับชั้น ๔ ของคุณครูอ้อม - อัมภินี เลิศปีติวาณิชย์ ในแผนการเรียนรู้เรื่อง การถ่ายเทความร้อน มีนักเรียนที่เพิ่งเรียนจบชั้น ๓ จำนวน ๒๐ คน อาสา มาเป็นนักเรียนในห้องเรียนสาธิต

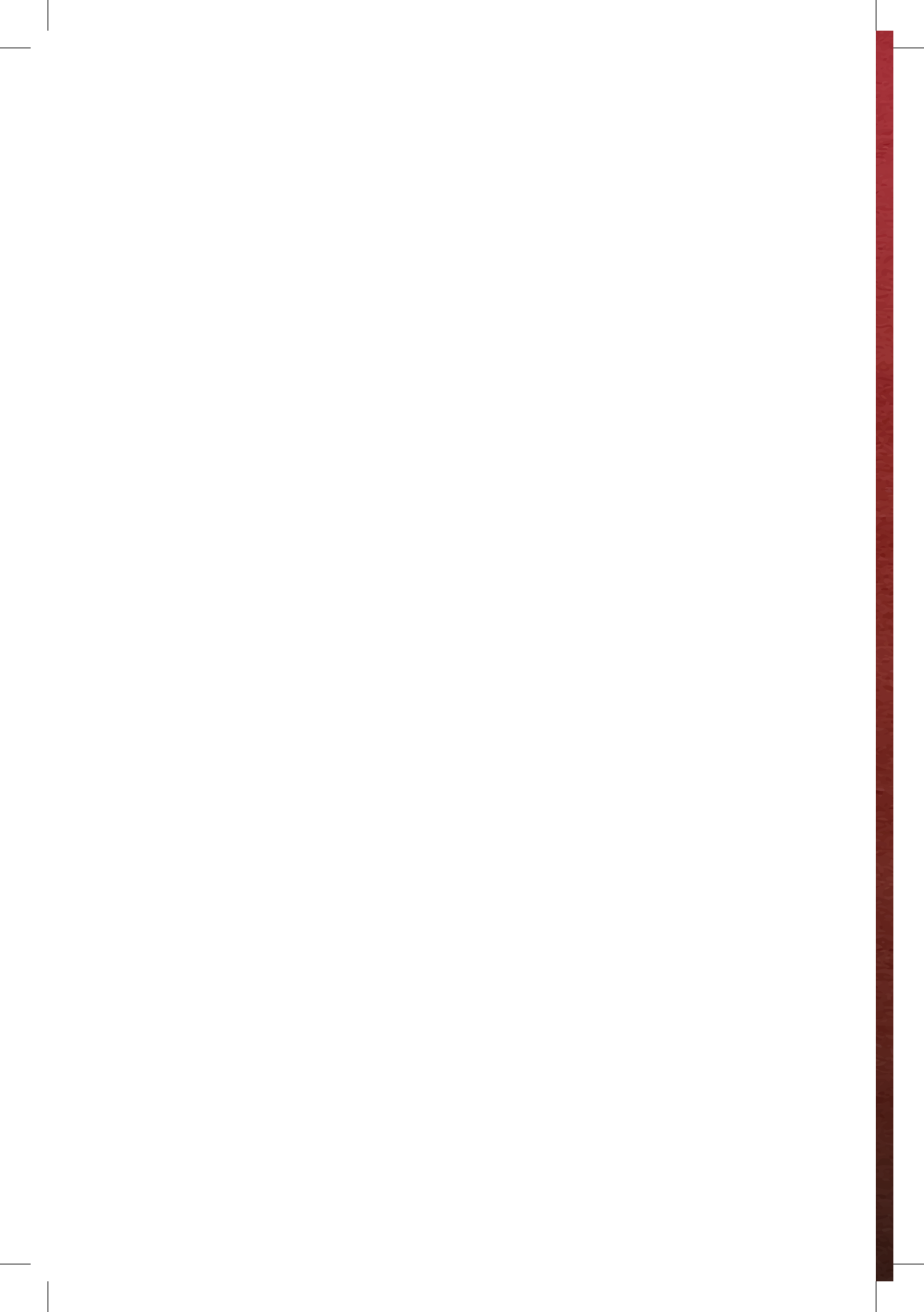
ครั้งนั้นนับเป็นครั้งแรกที่มีนักเรียนเข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของงาน “ชื่นใจ...ได้ เรียนรู้” (ภาคครูเพลิน)

ปีการศึกษา ๒๕๕๙

ในปีการศึกษานี้ช่วงชั้นที่ ๑ - ๒ มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เป็น Active Learning ในวิชาหลัก ครบ ๑๐๐% ส่งผลให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการ Active Learning ในทุกวัน

กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งจะมี ๒ คาบเรียนต่อกัน (๙๐ นาที) และดำเนินไปด้วยแผนการเรียนรู้ที่มีรายละเอียดครบในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่กระบวนการแนะนำและการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การมอบหมายโจทย์และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้ลงมือกระทำด้วยตนเองที่สร้างให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้นั้น ไปจนกระทั่งถึงกระบวนการสังเคราะห์ความรู้ของผู้เรียน

ในบางหน่วยวิชาสามารถขยายกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยการให้ครูเตรียมทำแผนเขียนกระดานก่อนเข้าสอนเพื่อจัดเก็บความรู้ที่เกิดขึ้นตลอด ๙๐ นาทีอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้สิ่งที่ครูเขียนขึ้นบนกระดานสามารถสะท้อนการเรียนรู้และความเข้าใจที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยทำให้นักเรียนเกิด Active Learning จากการสะท้อนคิดต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปในครั้งนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน



ผมตีความว่า หนังสือเล่มนี้บอกเราว่า ครูพลินคือนักตั้งเป้าแล้วค้นหาวิธีการบรรลุเป้า โดยที่เป้าหมายคือการเรียนรู้ของนักเรียน โปรดสังเกตว่า ครูโรงเรียนพลินพัฒนาไม่ได้เชื่อตามสูตรสำเร็จใดๆ ในการจัดการเรียนรู้แก่ศิษย์ แต่ได้พยายามช่วยกันคิดค้น หาวิธีการใหม่ๆ โดยไปเรียนหลักการและทฤษฎีมาจากภายนอก เช่น ไปเรียน KM จาก สกส. เรียนเรื่อง Lesson Study และ Open Approach จากญี่ปุ่น ผ่านทาง ผศ.ดร.โมตรี อินทร์ประสิทธิ์ เรียนเรื่องการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจาก ศ.บพ.เกษม วัฒนชัย เป็นต้น นำมาทดลองค้นหาวิธีการที่ใช้การได้จริงในบริบทของตน

ผมขอเสนอต่อผู้มีอำนาจบริหารระบบการศึกษาไทยว่า โรงเรียนทั่วประเทศต้องใช้วิธีการตามที่ระบุระหว่างบรรทัดในหนังสือเล่มนี้และที่ผมตีความไว้ในย่อหน้านี้ การศึกษาไทยจึงจะมีคุณภาพอย่างแท้จริง

วิจารณ์ พานิช



พลินกับการพัฒนา

